

CESTOVNÍ ZPRÁVA

z 35. zasedání TC 336/ WG2

Zástupce: Václav Valentin
Termín jednání: 24. - 25. říjen 2016
Místo: Berlin/DE - DIN

Zastoupené země: AT, DE, DK, ESP, F, FIN, SUI, UK,
(celkem 12 účastníků)

1. Úvodem se představil nový zástupce Dánska p. Martin Korsgaard (Colas DK), který nahradil dosavadního člena P. H. Jensena. Konvenor dále upozornil, že listina členů obsahuje několik zástupců, kteří jsou uvedeni jako „experti“, kteří ale více než 5 let se nezúčastnili žádného jednání. WG 2 požaduje, aby tito členové potvrdili, zda jsou ochotni spolupracovat jako řádní členové nebo pouze jako členové korespondenční. Současně WG 2 požaduje, aby byly jmenováni příp. jiní zástupci členské země.

2. Informace o činnosti TC 336:

a. zasedání AG (advisory group) dne 05.02.2016

Výsledky byly již projednávány na jarním zasedání v Dublinu. K oficiálnímu zápisu byly doplněny následující informace:

- doporučení AG, aby nová příloha ZA dále neuváděla příklady značení CE a DoP jako informativní přílohu, nebylo podpořeno na plenárním zasedání TC 336 v Praze a bylo rozhodnuto zpracovat místo toho Technický report,
- v průběhu plenárního zasedání bylo diskutováno na téma nové struktury TC 336 a vedlo k vytvoření ad hoc skupiny pro tuto problematiku.

b. plenární zasedání TC 336 v Praze

Konvenor podal obsáhlou informaci k obsahu i výsledkům tohoto jednání, které proběhlo v červnu v rámci kongresu E + E v Praze.

c. nová struktura TC 336

Konvenor informoval o výsledku projednávání této problematiky na plenárním zasedání v Praze, kde bylo rozhodnuto zřídit ad hoc skupinu. Ta se sejde k prvnímu jednání 12.12.2016 v Paříži.

Výsledky z tohoto a příp. dalších jednání budou na programu jarního zasedání WG2.

d. nové procedury CEN

Sekretářka WG 2 C. Chambon podala informaci k postupu projednávání této problematiky. Podklady byly diskutovány již na jarním zasedání, následně proběhla rozprava na toto téma i v rámci plenárního zasedání v Praze. Na základě přijatého rozhodnutí dochází k upřesnění pravidel pro projednávání v různých stádiích procesu tvorby norem. Navržený postup by měl vést k zefektivnění práce a urychlení postupu celého procesu od zadání normy až po její vydání. Byly zkráceny lhůty pro projednávání, zjednodušeny některé formy hlasování. Současně je ale požadována lepší spolupráce ze strany národních komitétů. Zejmína v oblasti připomínkování norem je nezbytné, aby připomínky byly zasílány včas v průběhu příslušného stádia. Je snaha zamezit pozdnímu vyjádřování se k návrhům v okamžiku FV, což v mnoha případech vede k zastavení a vrácení procesu do předchozích stádií.

e. pracovní program TC 336

Poslední verze pracovního programu, která je též součástí dokladů k jednání WG 2, informativně udává, že WG 2, příp. WG1/WG2 aktuálně pracují na normách EN 1431, EN 13302, EN 13358, EN 13614, EN 12846-1 a 2, EN 13074-1 a 2. Dále probíhají činnosti na PWI pro stanovení obsahu soli a kyselosti.

V roce 2017 jsou předkládány práce na EN 1428 a EN 16345. Větší zátěž lze očekávat následně v roce 2018, kam kromě standardních revizí zkušebních norem přibudou i dvě výrobové normy EN 13808 a EN 15322.

3. Výsledky FV

3.1 Revize EN 16849

Norma byla schválena a předána CCMC.

DAV: 19.10.2016

DOP: 30.04.2017

3.2 Revize EN 13075-1 a 2

Normy byly schváleny a předány CCMC.

DAV: 09.11.2016

DOP: 31.05.2016

(DAV – norma k dispozici, DOP – zveřejnění normy)

4. Probíhající šetření CEN ENQ

4.1 Revize EN 13302 (dynamická viskozita)

CEN ENQ probíhá do 01.12.2016.

4.2 Revize EN 13588 (pendulum test)

Druhé CEN ENQ běží do 08.12.2016.

M. Cresnar prezentovala pomocné zařízení pro jednotnou přípravu sady vzorků. Toto pomocné zařízení výrazně usnadňuje přípravu a umožňuje připravit celkem 35 zkušebních krychliček se shodnými okrajovými podmínkami.

Další pomocné zařízení prezentoval B. Eckmann. Jedná se o zařízení, vyvinuté ve skupině Eurovia. Zařízení umožňuje manipulaci s horní krychličkou pomocí magnetu.

(obě zařízení – viz obrázky v příloze k této zprávě)

Po projednání bylo doporučeno zařadit obě zařízení do normy a doporučit jejich použití.

Bylo dohodnuto, že finální verze revidované normy bude k dispozici pro FV do 06.02. 2017

Doporučení a komentáře budou řešeny do tohoto data výhradně korespondenčně.

5. Revize EN 1431

B.Eckmann zpracoval předběžný komentář a návrh upraveného znění této normy. Tento návrh byl korespondenčně diskutován se zástupci IRL, SWE a UK a upraven. Jednotlivé změny a úpravy byly zahrnuty do znění, které bylo rozesláno všem členům WG 2.

ÚKOL:

Národní komitety jsou žádány o zaslání stanoviska/připomínek nejpozději **do 31.01.2017** se zaměřením na následující body:

- Detailní popis zařízení pro elektrický ohřev
- Průměr připojovací trubky (vnitřní nebo vnější?)
- Mělo by být nahrazeno stanovení olejového destilátu objemově za stanovení hmotnostní s využitím vážení (větší přesnost, není požadována znalost hustoty)?

6. Revize EN 13074-1 a 2

První návrh, který zpracovala skupina v čele s M. Cresnar a G .Durant, byl rozeslán členům a v průběhu jednání WG 2 diskutován s následujícími výstupy:

- použití anti-adhezivní tkaniny

zákaz použití takové tkaniny se jeví jako velmi restriktivní. Mělo by být umožněno použití specifikované tkaniny (tloušťka, tuhost). Tkanina by měla být pouze pro jedno použití. Zástupci laboratoří, které nějakou tkaninu používají, byli požádáni o zaslání informací o těchto výrobcích příslušné skupině.

Během jednání se objevila i informace od zástupkyně Finska. Využití této informace by znamenalo ale nejprve implementaci postupu do předmětné normy.

- maximální povolená výška vnitřní hrany desky

ukazuje se jako nezbytné, aby výška hrany byla v korelaci s rozměry desky. Jako referenci lze využít normu EN 12607-2 (TFOT)

- *teplota pro znovuohřátí a míchání*

pro zpětně získaný zbytek v EN 13074-1 byly kompromisně navrženy pro zpětné ohřátí následující max. teploty:

emulze

(130 +/- 15) °C	pro nemodifikované emulze
(165 +/- 15) °C	pro emulze modifikované polymerem nebo latexem

fluxované asfalty

pokud je použit rostlinný fluxant, je nutné použít teploty shodné s teplotami, které platí pro pojivo zpětně získané z asfaltových emulzí.

Pokud je použit tekavý minerální fluxant, jsou teploty sníženy o 20°C

(110 +/- 15) °C	pro nemodifikované pojivo
(145 +/- 15) °C	pro polymerem modifikované pojivo

Vzorky je nutné během znovuzahřívání promíchávat, avšak ne každých 10 min., jak je předepisováno nyní v normě.

- *používání kontejneru pro znovuoohřívání vzorků*

velikost kontejneru má zásadní význam s ohledem na možný efekt rychlejšího tvrdnutí vzorku. Jednotliví členové WG 2 byli vyzváni, aby zaslali své návrhy projektové skupině.

ÚKOL:

Projektová skupina dokončí návrhy obou norem do konce roku 2016 a následně zašle členům WG 2. Návrhy budou projednány na jarním zasedání. Návrhy budou předány k CEN ENQ nejpozději do **22.06.2017**.

7. Předběžné pracovní položky (PWI)

7.1 Revize EN 13358

Předběžný návrh opět zpracoval B. Eckmann a návrh poslal G. Durant a S. Muroli v červenci 2016. Odpovědi jsou k dispozici. Tento návrh však nebyl detailněji v průběhu jednání diskutován, důležité změny lze shrnout do následujících bodů:

- *alternativní ohřívací zařízení*

je nutné povolit alternativu k předepisovanému plynovému hořáku. Nejvýhodnější se jeví ohřívací obaly, trh však nabízí i ohřívací desky apod.

- *alternativní měřící zařízení*

jako dostačující bylo shledáno měřící zařízení s přesností 1°C.

- *kinetika*

pokud nelze dosáhnout předpokládané rychlosti destilace (těžké fluxační oleje), ASTM D402 předpokládá, že metoda je vyhovující, pokud rychlost destilace dosáhne 5°C/min.

Bylo doporučeno tento postup doplnit jako odst. 6.4.2. do předmětné normy.

Další body nebyly v průběhu jednání diskutovány.

Zástupci zemí, kde je tato zkušební metoda využívána, byli vyzváni k předložení příp. připomínek nebo návrhů. Upravená verze normy bude diskutována na jarním zasedání WG 2.

7.2 a 7.3 Obsah soli a číslo kyselosti

V období od posledního zasedání WG 2 proběhla jednání v rámci národního komitétu Francie, z nichž jsou následující výstupy:

- Byl diskutován chlorobenzen (navržen jako možnost pro stanovení čísla kyselosti), není nebezpečnější než toluen nebo xylen, a proto by mohl být převzat do této metody,
- Xylen je lepší solvant pro asfalt než ampový olej, který byl navržen ve Francii, a proto by měl tento olej nahradit.

Dále byly definovány dva možné vzorky asfaltu pro kruhové zkoušky pro stanovení obsahu soli. Jeden navrhuje Eurovia (ca 130 mg/kg) a druhý navrhuje BP (předpokládaný obsah soli ca 85 mg/kg. Tyto vzorky

spolu s asfaltem s nízkým obsahem soli (např. od Nynas) dávají předpoklad pro zahájení kruhových zkoušek. Protože počet účastníků nebude vysoký, lze předpokládat, že náklady spojené se vzorkováním převezmou dodavatelé. Statistická data budou vyhodnocena v rámci WG 2.

V souvislosti s tím rozešle sekretariát WG 2 návrh finálního projektu vč. vyhledávání potenciálních partnerů pro zkoušení. Následná organizace bude upřesněna na základě projednání ve WG 2.

8. Budoucnost norem EN 13808 a EN 15322

K dispozici byly dva náměty – jeden byla reakce Rakouska na zasláný dotazník, druhý byl návrh možného postupu, který zpracoval B. Eckmann. Při porovnání těchto podkladů je zřejmé, že je shoda v následujících bodech (což potvrdila i diskuse během jednání WG 2):

- Je zájem specifikovat emulze podle jejich konečného užití, což by bylo jednoduše možné oddělením specifikačních tabulek pro každý typ použití
- Jako nezbytné je mít k dispozici tabulku pro „inovativní výrobky“
- Vysoká důležitost obsahu pojiva, což by měla být součástí DoP
- Potřeba alternativních metod k EN 13074-1 a 2 pro zpětně získaná pojiva (rozdílné návrhy)
- Obecně je potřeba čas pro optimalizaci časů zkoušek a odstranění aretů v souvislosti s odběrem vzorků.

Jako mírně kontroverzní se ukázaly následující body:

- Je žádoucí mít alternativu k hodnotě štěpitelnosti, ale návrhy jsou rozdílné (chemické činidlo pro štěpení vs. Kamenivo jako např. TS 16346). Rakousko se domnívá, že by štěpitelnost neměla být obsažena v popisu výrobku, ale měla by být vázána na konečné užití,
- Rozdílné pohledy, zda by viskozita měla být specifikována pro všechny typy emulzí nebo pouze pro některé aplikace,
- Problematika přilnavosti. Rakousko navrhuje, aby teplota pojiva pro zkoušení měla být snížena o 40°C pod bod měknutí KK, který má pojivo, z něhož je emulze vyrobena,
- Rakousko rovněž předpokládá opustit specifikaci penetrace pro konzistenci u zpětně získaného, stabilizovaného pojiva a využít hodnoty z DSR (komplexní modul, fázový úhel) jako informativní vlastnost (období EN 14023)

Z časových důvodů neproběhla širší diskuse nad podkladem od B. Eckmanna. Hlavními body v krátkosti jsou:

- zpracování specifikací v návaznosti na konečné užití
- znovu promyslet podstatné požadavky ve vazbě na konečné užití:
 - Obsah pojiva je podstatným požadavkem
 - Štěpitelnost by mohla být v EN 13808 stanovena pro nátěry, pro mikrokoberce a studené směsi by požadavky měly být stanoveny v ad hoc specifikaci výrobku. Pro nátěrové emulze se jako důležitější ukazuje využití kameniva než fileru pro stanovení štěpitelnosti
 - Viskozita je důležitá v případě vysokého obsahu pojiva u postřikových technologiích. Je nutné diferencovat vysoké a nízké smykové namáhání
 - Tuhnutí a tvrdnutí by mělo být charakterizováno v případě fluxovaných emulzí
 - Nízkoteplotní vlastnosti po dlouhodobém stárnutí by se měly stát významnou součástí požadavků pro jednotlivé aplikace.

9. Systematické revize 2016

9.1 EN 12846-1 a 2

SR ENQ povrdila, že tyto normy nebudou revidovány. Je vhodné ale doplnit několik poznámek:

- rtuťové teploměry nemohou být už dále specifikovány jako jediná reference při měření teplot
- dojem (F), že je nutné zlepšit kontrolu zkoušky (manipulace s kulovým ventilem, čas ohřevu, typ užívaného oleje apod.)

Z těchto komentářů je zřejmé, že by bylo vhodné normu revidovat zejména s ohledem na regulaci v oblasti rtuťových teploměrů.

9.2 EN 13614

obdobná situace jako u výše uvedené normy EN 12846. K dispozici je řada technických připomínek, jejichž zahrnutí by znamenalo zvýšení aktuálně špatné reprodukovatelnosti metody.

stanovení množství emulze ve vztahu k obsahu pojiva

- doba vysoušení by měla být stanovena přesněji a kratší
- postup hodnocení obaleného povrchu by měl být revidován (kamenivo ponořené, osvětlení stolní lampou ... ATEB předpokládá sušení po ponoření)
- velikost sklíček pro určení obalené plochy

S ohledem na špatnou reprodukovatelnost zkoušky je potřeba postup upravit. S tímto postupem souhlasili členové WG 2.

Bude ale třeba ještě dalších upřesnění, aby mohlo být požádáno o tři PWI, které by umožnily uvedených norem. V případě souhlasu budou práce na revizích probíhat v rámci jednotlivých ad hoc skupin ve WG 2.

10. TS 16346 – kruhové zkoušky

Obdobně jako v roce 2015 nabídla Francie možnost účasti na kruhových zkouškách dle TS 16346 (štěpitelnost při použití kameniva). Společně s 8 francouzskými laboratořemi se zkušek zúčastní 9 laboratoří z WG 2 (2 x IRL, 2 x UK, AT, CH, SWE, NL, IT). Zkoušky proběhnou v říjnu s emulzí C 69B3 na dvou typech kameniva (diorit z La Noubleau/F a „Kieskalk“ (vápenec) z CH. Výsledky budou diskutovány na následujícím zasedání WG 2.

11. Termín dalšího jednání TC336/WG2

Na základě informace B.Eckmanna bylo dohodnuto uskutečnit další 36. zasedání WG2 ve dnech 03. - 04.04.2017 v Londýně.

Kouřim, prosinec 2016

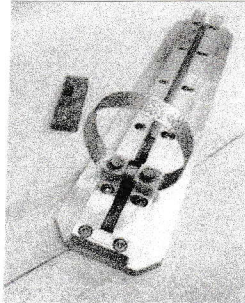
zpracoval: Václav Valentin, zástupce v TC336/WG2

Přílohy : EN 13588 (obrázky 2x)

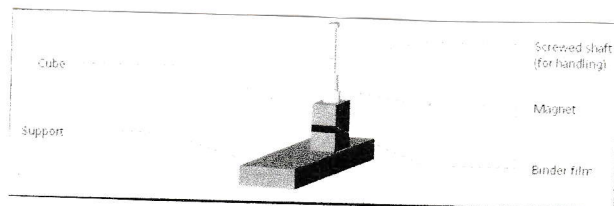
EN 13808 – co by mělo být specifikováno?

EN 13588

Pomocný přípravek 1 – Rakousko

Pomocný přípravek 2 - Eurovia

Příloha – Budoucnost EN 13808?

Co by mělo být specifikováno?

(první návrhy B. Eckmanna jako podklad pro další jednání)

	Surface dressing	Tack-coat	Impregnation curing	Micro-surfacing	Cold mixes	Storable mixes
Binder content	≥ 65%	≤ 70%	≤ 60%	≤ 65%	≤ 65%	≤ 65%
Properties associated to handling and quality control						
Sieve analysis	x	x	x	x	x	x
Storage stability & settling tendency	x	x	x	x	x	x
pH	x	x	x	x	x	x
Distillate content	x	x	x	x	x	x
Essential characteristics - Measured on the emulsion						
Binder content	x	x	x	x	x	x
Spraying viscosity	x	x				
Low shear viscosity	x					
Breaking behaviour - Immediate adhesivity						
In presence of aggregates	x					
On road surface		x				
Penetration power			x			
Coating ability & workability				NA	NA	NA
Water effect on binder adhesion	x			NA	NA	x
Essential characteristics relating to the bituminous binder after the breaking of the emulsion						
Binder at the early stage after breaking						
Consistency-Cohesion-Elastic recovery	x	x	x	x	x	x
Setting ability (if fluxed)	x		x	NA	NA	x
Impact on Consistency-Cohesion-Elastic recovery						
Performance after LTA						
Low temperature behaviour (all binders)	x			x	x	
Cohesion - Elastic recovery (polymer/latex modified)	x			x	x	

B. Eckmann

CEN-TC336-WG2 N072-A14 – 2016/09/30 – page 2

Dále:

Charakterizace pojiva by měla být zjišťována po vyštěpení emulze, rozdíl by měly být sledovány mezi požadavky pro DoP a tím, co je potřeba pro sledování kvality v rámci kontrolních zkoušek:

- v první řadě by měl být dodavatel oprávněn charakterizovat pojivo jako emulgovatelné místo charakterizace zpětně získaného pojiva (s výjimkou emulze modifikované latexem)
- v dalším bodě je nutné mít k dispozici rychlou metodu, která by separovala pojivo a/nebo vodní fázi, aniž by došlo k změně vlastností
- test odpařováním (např. 14 dnů @ 50°C) by měl být striktně určen pro charakterizaci tuhnutí a tvrdnutí pro emulze fluxované rostlinným fluxantem, destilace nebo destilační charakteristiky by měly být možnou alternativou v případě užití minerálních fluxantů.

Výrobce emulze by neměl být zodpovědný za charakter vstupního pojiva, pokud toto dále nemodifikoval pomocí polymerů, aditiva či fluxantu. Např. pro nemodifikované emulze musí být možné využití DoP na bázi informací od dodavatele asfaltu (EN 12591)

Je též nezbytně nutné pracovat na specifických metodách (viskozita, štěpitelnost, rychlé a spolehlivé metody zpětného získání). Toto by mělo probíhat při použití skutečně vědeckých metod v rámci výzkumných projektů v kompetentních laboratořích.

Expertí ve WG 2 by měli vytvořit popis projektu a sledovat jeho postup. Velkým problémem bude nalezení takových laboratoří. To by mělo být projednáno v rámci TC 336.